

Alina Bronsky

L'ÚLTIM AMOR DE BABA DÚNIA

Traducció **Ramon Farrés**

Editorial
**LES
HORES**

Alina Bronsky
L'ÚLTIM AMOR
DE BABA D'ÚNIA

Traducció **Ramon Farrés**

Alina Bronsky
L'ÚLTIM AMOR DE BABA DÚNIA

Traducció de **Ramon Farrés**

Editorial **LES**
HORES

Títol original: *Baba Dunjas Letzte Liebe*
Autor: Alina Bronsky

Primera edició ebook: novembre 2020

L'últim amor de Baba Dúnia
Copyright© 2015, 2017 Verlag Kiepenheuer & Witsch GmbH & Co. KG,
Cologne/ Germany
© de la traducció: Ramon Farrés
© de l'edició: Editorial Les Hores S.L.

www.editorialleshores.com
hola@editorialleshores.com

Correcció: Maite Puig, Manuel Gómez Poyato i David Sempere
Maquetació: Dan Monells
Disseny de col·lecció i coberta: Natural www.designisnatural.com
© de les fotos de la coberta: IStockPhotos

ISBN: 978-84-122839-3-8

Les Hores forma part de l'Associació d'Editorials Independents

Tots els drets reservats.

Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre mitjançant qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright.

L'ÚLTIM AMOR DE BABA DÚNIA

DURANT LA NIT EM torna a despertar el gall de la Maria, en Konstantin. Per a la Maria és una mena de substitut d'home. Ella el va criar i quan encara era un pollet ja l'amanyagava i l'aviciava; ara s'ha fet gran i no serveix per a res. Es passeja amb aire fatxada pel pati de la Maria i em mira de reüll des de la distància. El seu rellotge interior no va a l'hora, ja des de sempre, però no crec que tingui a veure amb la radiació. No se la pot fer responsable de tot el que ve al món amb una tara.

Aixeco la flassada i poso els peus a terra. Sobre l'empostissat hi ha una estoreta que vaig trenar amb tires de llençols vells. A l'hivern tinc molt temps, perquè llavors no m'he de cuidar del jardí. A l'hivern rarament surto, només per anar a buscar aigua o llenya o per treure la neu de davant de la porta. Però ara és estiu i de bon matí ja estic llevada per torçar el coll al gall de la Maria.

Cada matí m'enduc una sorpresa quan em miro els peus, tan nuosos i amples dintre de les sandàlies alemanyes de caminar. Les sandàlies són robustes. Sobreviuen a tot, d'aquí a pocs anys segur que també a mi.

No sempre he tingut uns peus tan amples i aixafats. Abans eren prims i delicats, empolsinats per la brutícia seca del carrer, preciosos sense cap mena de sabata. En Iegor adorava els meus peus. Em va prohibir que anés descalça perquè els homes s'excitaven només de veure'm els dits dels peus.

Quan ara apareix per aquí, li ensenyo les protuberàncies dins les sandàlies de caminar i li dic: Ho veus, què n'ha quedat, d'aquella esplendor?

I ell riu i diu que encara són bonics. D'ençà que és mort és molt educat, el mentider.

Necessito uns quants minuts per activar la circulació. Em quedo dreta, agafada als peus del llit. Tinc el cap una mica ennuvolat. En Konstantin, el gall de la Maria, gralla com si l'escanyessin. Potser algú se m'ha avançat.

Agafó el barnús de la cadira. Havia sigut virolat, amb flors vermelles sobre fons negre. Ara les flors ja no es veuen. Però és net, això és important per a mi. La Irina m'ha promès que me n'enviaria un de nou. Me'l poso i em cordo el cinturó. Espolso la flassada de plomissol, la poso sobre el llit, l'alliso amb la mà i hi estenc al damunt el cobrellit brodat. Llavors em dirigeixo a la porta. Els primers passos després de despertar-me sempre són lents.

El cel de color blau clar cobreix el poble com un llençol descolorit. Es veu una mica de sol. No m'entra al cap que el mateix sol brilli per a tothom: per a la reina d'Anglaterra, per al president negre dels Estats Units, per a la Irina a Alemanya, per al gall Konstantin de la Maria. I per a mi, la Baba Dúnia, que fins fa trenta anys vaig arreglar fractures d'ossos i vaig acollir nadons d'altra gent, i avui decideixo convertir-me en una assassina. En Konstantin és una criatura estúpida, la seva cridòria no serveix de res. A més a més fa temps que no he menjat sopa de pollastre.

El gall està posat sobre la tanca i m'observa. De cua d'ull veig en Iegor repenjat al tronc de la meva pomera. Segur que té una expressió burleta a la cara. La tanca està torta i el vent la fa trontollar. L'ocell estúpid hi fa equilibris com un acròbata borratxo.

—Vine aquí, preciositat —li dic—. Vine, que et faré callar.

Estiro la mà. Ell agita les ales i deixa anar un esgarip. La pellerina del coll és més aviat grisa que rosa i li tremola nerviosa. Intento recordar quina edat té. La Maria no m'ho perdonarà, penso. La meva mà estirada queda surant en l'aire.

I llavors, abans que hagi arribat a tocar-lo, el gall cau als

meus peus.

La Maria ha dit que se li trencaria el cor. O sigui que ho he de fer jo.

Està asseguda al meu pati i es moca amb un mocador de quadres. S'ha girat per no haver de veure com arrenco les plomes amb clapes pàl·lides i les tiro en una bossa de plàstic. El plomissol sura per l'aire.

—M'estimava —diu ella—. Quan jo entrava al pati, em mirava sempre d'una manera...

La bossa està mig plena. En Konstantin està quasi indecentment nu a la meva falda. Un dels seus ulls està mig obert i mira al cel.

—Guaita —diu—. Sembla que encara ens escolti.

—Segur que no hi ha res que no t'hagi sentit dir ja.

Aquesta és la veritat. La Maria sempre parlava amb ell. Això em fa témer que a partir d'ara tindrè menys tranquil·litat. Tret de mi tothom necessita algú per parlar-hi, i la Maria de manera molt especial. Jo soc la seva veïna més pròxima, només la tanca separa els nostres terrenys. I potser algun dia va ser una tanca com cal. Ara mateix és més aviat la idea d'una tanca.

—Explica'm d'una vegada com ha passat exactament. —La veu de la Maria és la d'una viuda.

—Ja t'ho he explicat mil cops. He sortit perquè cridava, i llavors ha caigut de sobte de la tanca. Directe als meus peus.

—Potser algú li ha llançat una maledicció.

Assenteixo amb el cap. La Maria creu en aquestes coses. Les llàgrimes li corren per les galtes i desapareixen a les arrugues profundes. I això que almenys és deu anys més

jove que jo. La seva formació no és res de l'altre món: és munyidora de professió, una dona senzilla. Aquí no hi té ni una sola vaca, però sí una cabra que viu a casa seva i mira la televisió amb ella, quan al televisor s'hi veu alguna cosa. Així té companyia d'una criatura que respira. L'única cosa és que la cabra no pot contestar. O sigui que contesto jo.

—Qui vols que li llanci una maledicció, al teu estúpid ocell?

—Xxxxt. No es parla així d'un mort. I a més a més la gent és dolenta.

—La gent és gandula —dic jo—. Vols coure'l?

Fa un gest de rebuig amb la mà.

—D'acord. Doncs ho faré jo.

Fa que sí amb el cap i es mira de reüll la bossa amb les plomes.

—De fet volia enterrar-lo.

—Això ho hauries hagut de dir abans. Ara hauries de posar-li les plomes al costat, per tal que la seva gent no se'n burli al cel.

La Maria rumia.

—Què hi farem. Tu el cous i em dones la meitat de la sopa.

Ja sabia que la cosa acabaria així. Poques vegades mengem carn, i la Maria és una golafre.

Assenteixo i estiro la parpella arrugada per sobre l'ull-vidriós del gall.

Això del cel ho he dit perquè sí. Jo no hi crec. És a dir, sí que crec en un cel que es troba per sobre els nostres caps, però sé que els morts no són allà. Ni tan sols quan era una nena petita no creia que et poguessis arraulir als núvols

com en una flassada de plomes. Jo creia que te'ls podies menjar com si fossin sucre filat.

Els morts estan entre nosaltres, i sovint ni tan sols saben que són morts i que els seus cossos es podreixen sota terra.

Txernobo no és gran, però tenim cementiri propi, perquè els de Malishi ja no accepten els nostres cadàvers. Actualment es discuteix a l'Ajuntament si s'ha d'exigir un taüt de plom per enterrar gent de Txernobo, perquè la matèria radioactiva continua sent-ho quan ja no té vida. Mentrestant tenim un cementiri provisional allà on fa cent cinquanta anys hi havia una església i fins fa trenta anys una escola. És un lloc modest amb creus de fusta, i les poques tombes no estan ni tan sols protegides amb una tanca.

Si m'ho pregunten, jo no vull que m'enterrin a Malishi. Després de l'accident del reactor, vaig marxar com quasi tothom. Va ser el 1986, i al començament no sabíem què havia passat. Llavors van arribar a Txernobo els liquidadors amb vestits protectors i aparells que emetien sorollets, que traginaven amunt i avall del carrer Major. Es va desencadenar el pànic, les famílies amb nens petits van ser les que van fer les maletes més de pressa, van enrotllar els matalassos i van entaforar les joies i els mitjons a les tetes, van lligar els mobles a les baques dels cotxes i van partir amb gran estrèpit. Calia afanyar-se, perquè l'accident no havia passat el dia abans, però ningú no ens n'havia informat a temps.

Jo llavors encara era molt jove, cinquanta i tants, però ja no tenia els fills a casa. Per això no em vaig preocupar gaire. La Irina estudiava a Moscou i l'Aleksei estava justament fent una ruta pel massís de l'Altai. Vaig ser una de les últimes a abandonar Txernobo. N'havia ajudat d'altres a ficar els vestits en sacs i a arrencar taulons del terra, on tenien amagats els diners. De fet no veia per què

havia d'anar-me'n enlloc.

En Iegor em va fer entrar en un dels últims cotxes que havien enviat de la capital, i ell també s'hi va entaforar. En Iegor es va deixar encomanar el pànic com si els seus ous encara haguessin d'engendrar molts fills i per tant haguessin de ser portats urgentment a un lloc segur. Però en realitat ja feia temps que tenia no tan sols el baix ventre buit i flàccid de tant beure. La notícia del reactor li va fer posar seny provisionalment, es planyia que el món se n'anava en orris i a mi em treia de polleguera.

A casa no hi tinc cap olla gran, perquè d'ençà de la meva tornada visc sola. Els convidats no proliferen precisament. No cuino mai per tenir reserves, sinó que em preparo cada dia el menjar. Només el *borsx* me l'escalfo diverses vegades, perquè cada dia que passa és més bo.

Agafó l'olla més gran que trobo a l'armari. Busco una tapa que hi encaixi. Amb els anys he aplegat moltes tapes, i no n'hi ha cap que encaixi bé, però a mi ja em serveixen. Tallo el cap i els peus al gall, que van amb la sopa, i després encara el carpó, que dono a la gata. Poso el gall a l'olla, hi afegeixo el cap i els peus, una pastanaga de l'hort pelada i una ceba amb pela, perquè el brou agafi un to daurat. Hi aboco aigua del pou amb la galleda, la justa per cobrir-ho tot. El brou serà nutritiu, greixós i lluent.

Quan va passar allò del reactor, vaig ser dels que se'n van sortir més bé. Els meus fills es trobaven en lloc segur, el meu home de totes maneres no aguantaria gaire temps i la meva carn aleshores ja era dura. De fet no hi tenia res a perdre. I estava disposada a morir. La meva feina m'havia ensenyat a tenir sempre en ment aquesta possibilitat, perquè un dia no m'agafés desprevinguda.

Fins avui em sorprèn cada dia que encara estigui viva. I dia sí, dia no em pregunto si no soc potser un dels morts que deambulen per aquí i no volen assabentar-se que el seu

nom ja figura en una tomba. Algú els ho hauria de dir, però qui és el maco que s'hi atreveix. Jo m'alegro del fet que ja ningú no tingui res a dir-me. Ho he vist tot i ja no tinc por de res. La mort pot venir, però educadament si us plau.

L'aigua de l'olla comença a fer bombolles. Abaixo el foc, agafo un cullerot que tinc penjat en un ganxo i començo a recollir l'escuma espessa i grisa que s'acumula a les vores. Si l'aigua continués borbollejant, desfaria l'escuma en moltes porcions petites i les repartiria per tot el brou. Al cullerot l'escuma es veu tèrbola i poc apetitosa, com un núvol gris esmicolat. L'aboco al bol de la gata. Els gats encara són menys sensibles que nosaltres. Aquesta és filla de la que ja era a casa meva quan hi vaig tornar. De fet ella era la mestressa i jo la seva convidada.

Els pocs pobles que hi ha al voltant estan abandonats. Les cases continuen en peu, però les parets són tortes i primes i les ortigues s'hi enfilen fins a tocar la teulada. Ni tan sols hi ha rates, perquè les rates necessiten brossa, escombraries fresques i abundants. Les rates necessiten les persones.

Hauria pogut triar qualsevol casa de Txernobo, quan vaig tornar. Vaig agafar la meva d'abans. La porta estava oberta, la bombona de gas només estava mig buida, el pou es trobava amb prou feines a uns quants minuts a peu i l'hort encara es reconeixia. Vaig arrencar les ortigues i vaig retallar els esbarzers, durant setmanes no vaig fer altra cosa. Tenia clar que necessitava l'hort. Les caminades fins a la parada de l'autobús i el llarg trajecte fins a Malishi no els puc fer gaire sovint. Però menjar ho he de fer tres vegades al dia.

Des de llavors cultivo una tercera part de l'hort. Amb això n'hi ha prou. Si tingués una gran família, desembrossaria l'hort sencer. Trec profit del fet que abans del reactor m'hagués cuidat tan bé de tot. L'hivernacle és una joia feta